

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÀ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

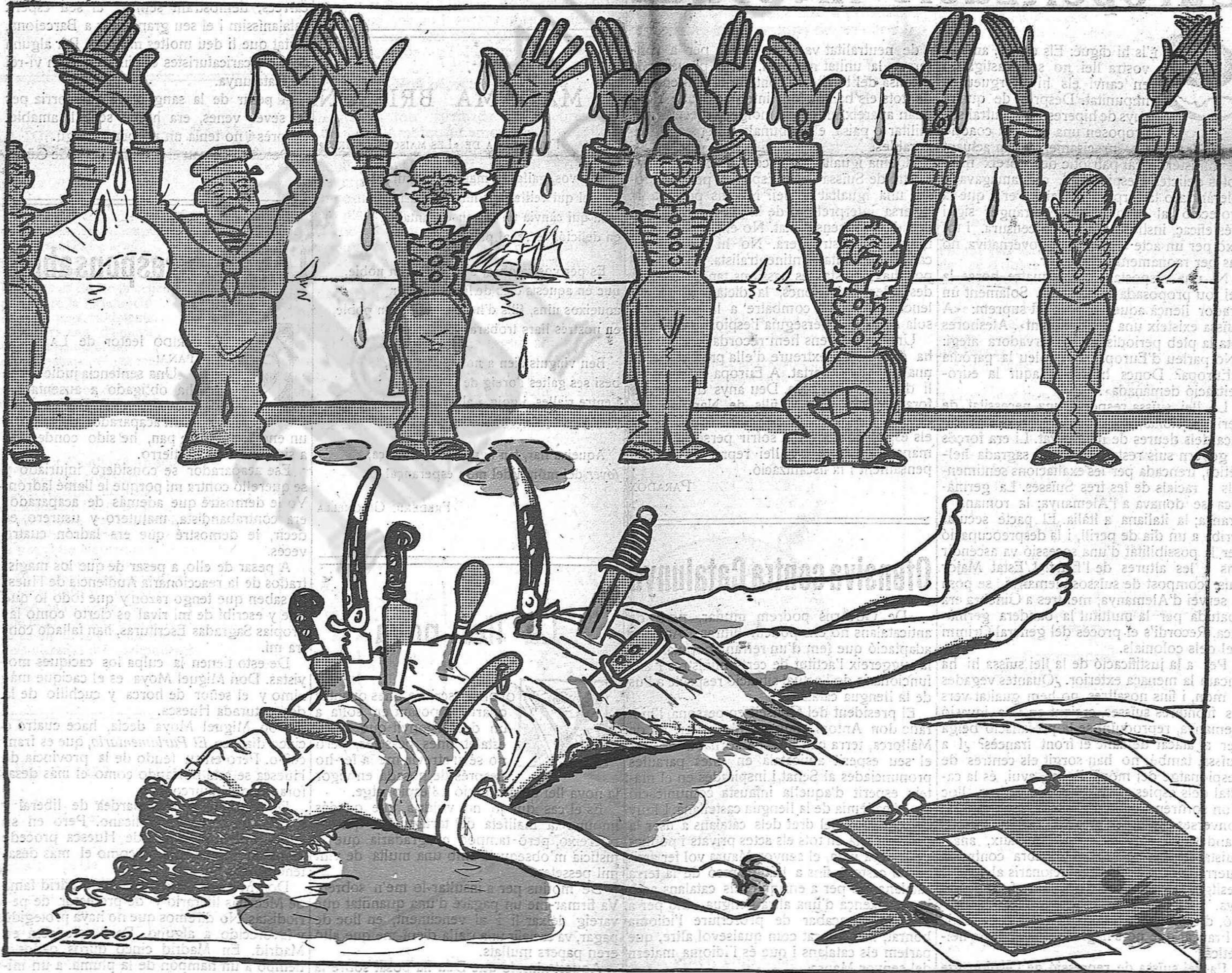
ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagós)

AQUEST NÚMERO 10 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA
NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

ADMINISTRACIÓ I REDACCIÓ: LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MIG, NÚM. 20. BOTIGA
TELÉFONO A 4115.—BARCELONA

PREUS DE SUSCRIPCIÓ
Fòra de Barcelona cada trimestre: ESPANYA, pessetes 1'50. — ESTRANQER, 2'50

CONSUMMATUM EST

«Todos en él pusisteis vuestras manos...»

Echegaray

La llei de neutralitat

El projecte per a la repressió de l'espionatge, ja és llei. I ara se'n diu «lleï de neutralitat». Un nom molt bonic, que escau al senyor Dato, pare i padri de la criatura.

Dos arguments principals s'han fet per a demostrar la necessitat i la oportunitat del projecte: Primer argument: que a Suïssa regeix una lleï semblant. Segon argument: que amb la «lleï de neutralitat» es podran evitar baixos insults als bel·ligerants, per l'estil d'una innoble caricatura recent de certa fulla barcelonina fundada i pagada pels alemanys.

Però aqueixos arguments no ens han convençut. La lleï helvètica a que s'ha al·ludit, no ens entusiasma; però cal reconèixer que la situació de Suïssa és molt més delicada i difícil que la d'Espanya. D'altra banda, la premsa suïssa segueix parlant del conflicte internacional en termes de llibertat; i dubtem molt que aquí passi el mateix quan comenci a actuar la prèvia censura. Estem segurs que si nosaltres ens limitem a traduir certs articles de la premsa helvètica, el censor els marcarà amb una creu vermella. No ens costarà gaire de fer la prova. També cal afegir que a Suïssa tenen organitzats els seus respectius centres d'acció i propaganda els polonesos, els lituans i altres grups nacionalistes. No fa gaire que els alsacians-lorenesos es van reunir a una ciutat suïssa i van proclamar la seva voluntat d'unir novament l'Alsàcia-Lorena a la França. Tot això permet el govern suís. Ho permetria el govern espanyol?

Anem a l'altre argument. Si per a evitar insults o atacs violents als bel·ligerants fos procedent la prèvia censura, caldria establir-la de la mateixa manera per a tots els termes. Caldria establir-la, sobre tot, per als delictes castigats a la lleï de jurisdiccions, germana de la lleï de neutralitat. Els militars també podrien dir que si hi hagués hagut prèvia censura, no s'haurien publicat ni la famosa caricatura del Cu-cut! ni l'article «Soldados», d'En Marcellí Domingo. I per aqueix camí es va de dret a la supressió de la llibertat d'impremta. Llibertat que ha estat, fins ara, l'única arma que hi ha hagut per a combatre els crims de l'espionatge.

Europeització invertida

S'els hi digué: Els espies, amb la vostra lleï no són castigats, i en canvi els hi otorgueu la impunitat. Després de quatre anys de hiperestèsia neutralista, proposen una especial coacció contra la premsa, precisament quan actuant de ministeri fiscal patriòtic descobreix múltiples delictes d'espionatge, que amagava la tolerància o la torpesa oficials. Per a que la protecció al laborantisme estranger sigui més eficaç, institueix la prèvia censura. I tot això per un acte de voluntat governativa, no pas per raonament legislador...

Ni una resposta. En vintiquatre hores la lleï fou proposada i decretada. Solament un orador llençà aquest argument suprem: «A Suïssa existeix una lleï semblant». Aleshores tota la pleb periodística conservadora afegí: «No parlieu d'Europa? No voleu la paròdia d'Europa? Doncs heu'se-la aquí la europeització demanada».

La lleï suïssa respònd a una necessitat de perill nacional, no a una interpretació jurídica dels deures de neutralitat. Li era forçós al govern suís restablir la unió sagrada helvètica, trencada per les exaltacions sentimentals i racials de les tres Suïsses. La germanica se donava a l'Alemanya; la romana a França; la italiana a Itàlia. El pacte secular arribà a un dia de perill, i la despreocupació per la possibilitat d'una secessió va ascendir fins a les altures de l'Estat. L'Estat Major suís; compost de suïssos alemanys, se posà al servei d'Alemanya, mentres a Ginebra era abatuda per la multitud la bandera germanica. Recordi's el procés del general Grimm i el dels colonials.

Per a la justificació de la lleï suïssa hi ha encara la menaça exterior. Quantes vegades el món, i fins nosaltres, no hem guaitat vers les fronteres suïsses, creient en una invasió alemanya, reproduint-se la profanació belga per a atacar de flanc el front francès? ¿I a Suïssa, també, no han sorgit els centres de l'espionatge del món? Berna, avui, és la capital dels espies, refugi de Von Bulow, lloc d'on sortiren Lenine i els seus, gran saló de converses diplomàtiques i de confabulacions clandestines. Mentres En Guilbaux, anarquista francès, clama a Ginebra contra la guerra, a Berna, els revolucionaris alemanys desitgen, des del seu diari, la desfeta alemanya. Finalment, no hi ha procés de traïció, d'espionatge o de comerç amb l'enemic a França, que no s'hagi realitzat en terra helvètica.

La lleï suïssa de repressió de l'espionatge

i de neutralitat va ésser votada per a conservar la unitat nacional, per a prevenir la defensa del territori i contenir la fermentació de tots els baixos fons internacionals. Però quan apareix un espia, indígena o estranger, militar o paisà, els tribunals suïssos són inexorables.

¿Quina igualtat de necessitat existeix entre l'Estat de Suïssa i el d'Espanya, per a imposar una igualtat de lleï? No ens porta a la diversa interpretació de la guerra més que una diferent sensibilitat. No ens menaça cap intervenció estrangera. No hi ha tampoc cap col·lectivitat antineutralista. Mai, tampoc, havien estat les passions tan assossegades. ¿Per què, doncs, la dictadura del silenci? ¿Per què combatre a la premsa, la sola acció que perseguia l'espionatge?

Una vegada ens hem recordat d'Europa i ha estat per a extreure d'ella pretext per a una resta de llibertat. A Europa Espanya no li demana altra cosa. Deu anys després de foragitar als cent mil fills de Napoleó, cridava als cent mil fills de Sant Lluís. Quan els espies comencen a sofrir persecució, demana a Europa una lleï repressiva per al pensament i la fiscalització.

PARADOX

Ofensiva contra Catalunya

«De Governos podrem mudar, però de anticatalans no ens podem lliurar». Aquesta adaptació que fem d'un refrany popular, ens la suggereix l'actitud de certs ministres i alts funcionaris de l'actual situació respecte a l'ús de la llengua catalana.

El president del Consell en persona, l'hieràtic don Antoni Maura i Montaner, fill de Mallorca, terra catalana, ha tornat a mostrar el seu esperit anticatalà en unes paraules pronunciades al Senat i inspirades en el mateix esperit d'aquella infausta comunicació de l'Acadèmia de la llengua castellana. Lluny de regonèixer el dret dels catalans a usar la pròpia parla en tots els actes privats i públics de la seva vida, el senyor Maura vol fer arribar el castellà fins a l'últim recó de la terra catalana, no per a enriquir els catalans amb la coneixença d'una altra llengua, sinó per a humiliar i acabar de proscriure l'idioma honorat, tant honorat com qualsevol altre, que parlem els catalans i que és l'idioma matern del senyor Maura.

Però no és solament una nova menaça el que vé de Madrid. Venen també atacs directes. A la Mancomunitat de Catalunya se ha rebut un ofici de la Direcció de Comunicacions ordenant que siguin fetes en castellà les llistes d'abonats als seus serveis de telèfons, les quals llistes estan redactades, com tots els documents i textos de la Mancomunitat destinats a Catalunya, en la nostra pròpia llengua.

Des del punt de vista de Madrid, aquestes llistes en català constitueixen una futesa. Es tracta de llistes de noms; i si fossin en castellà només hi hauria traduïts els noms de fonts, a no ésser que vulguin que traduïm també els cognoms, o apellidos, com diria algun antinormista. Resulta, doncs, que el ordre d'aquest senyor director de Comunicacions no té altre objecte que desfegar els seus sentiments anticatalans i agraviar sense solta a Catalunya. Per als catalans, això de les llistes no és una petitesa, sinó un punt cabdal de la qüestió catalana. Es tracta del nostre dret de ciutadans i de la nostra dignitat d'homes.

La consciència catalana és més desperta cada dia, i les imposicions, molèsties i rebu-fades d'aquesta gent absolutista i dominadora, es van fent intolerables. Es un acte de despotisme imposar el castellà a Catalunya, com ho fóra l'imposar el català a Castella.

Suposem que el senyor Cambó, ho farà veure així al senyor Maura, al senyor Director de Comunicacions i a tots els senyors que convingui. Perquè ara resulta que mentre els prohoms catalanistes estan enfeïnats a salvar l'Espanya, els anticatalans de Madrid redoblen les seves rancunioses agressions contra Catalunya. I no creiem que aquesta hagi de quedar indefensa.

FULMEN

A MADAMA BRISSON

FUNDADORA DE «LES MAISONS CLAIRES»

Sou vos, gallarda matrona admirable, l'àngel qui vetlla pels nins de París; fada qui canvia un infern espantable en delícies terrenal paradís.

Es per vostra obra, ben alta i ben noble, que en aquests dies de lluita i dolor aqueixos nins, fills d'herois d'un gran poble, en nostres llars trobaran pau i amor.

Ben vinguts sien a nostres masies, besí ses galtes l'oreig de la mar, i entre rialles, i goig, i alegries, puguin en pau fè el retorn a sa llar.

Aqueixa llar, tan hermosa de França, foyer del món, i del món esperançat!

FREDERIC GIRONELLA

La lleï nova

OLDRIA escriure unes quantes quartilles posant en solfa a un desvergonyit que m'ha estafat unes pessetes, però no sé si atrevir-me a fer-ho després de posada en vigor la nova lleï de protecció a l'espionatge.

Es el cas que jo no voldria que quedés impune la malifeta del taruguista a qui em refereixo, però tampoc m'agradaria que la justícia m'obsequiés amb una multa de vint mil pessetes.

De motius per a insultar-lo me'n sobren. Va firmar-me un pagaré d'una quantitat que vareig deixar-li i al venciment, en lloc de pagar, va esclafir una rialla dient-me que alló eren papers mullats.

Aquest ximple que Déu ha posat sobre la

terra per a fer-me la Santíssima, és un hàbil caçador i quan no té altres peces de més importància a que dirigir les perdigonades apunta als ànecs del meu estany, a les gallines del meu corral i fins a les vaques del meu estable.

Lo que comet amb mi aquest mal subjecte son veritables crims, que jo tindria de denunciar per a que els tribunals el castiguesin, però jo tinc por de que, si el denuncio, en lloc d'agafar an ell m'engarjolaran ana mí; en comptes de fer-li pagar lo que'm deu, em clavaràn una multa; donaran la raó al atropellador i el càstic a la víctima.

Abans jo no m'hi haguera pensat tant en exposar en lletres de motillo la conducta iniqua d'aquet subjecte, que'm roba, m'insulta, m'atropella i encara em fa ganyotes. Avui, amb aquesta ditxosa lleï, tinc por de que me la carregaria i decideixo no escriure ni una lletra contra aquest desvergonyit.

JEPH DE JESPU

DON EUSEBI, HA MORT

Ha mort el primer comte de Güell, cunyat del marquès de les Cinquilles, propietari del Parc del seu nom i de aquella casa que sembla una presó, existent a l'entrada del carrer Nou. Don Eusebi, que aixís el nomenaven des del senzill obrer al docte ateneïsta, era un gran patrici barceloní, una bona persona, que no tenia enemics a pesar del seu senyoriu i de la seva gran figura representativa.

Havia protegit molt als artistes i, en diferents etapes, ocupà dignes e importants carrecs, demostrant sempre el seu esperit catalaníssim i el seu gran amor a Barcelona, ciutat que li deu moltes millores. Per alguna cosa els caricaturistes el pintaren com vi-rei de Catalunya.

A pesar de la sang blava que corria per les seves venes, era home senzill, amable, després i no tenia un no per a ningú.

Descansi en pau el primer comte de Güell.

Los altos responsables

QUERIDO lector de LA CAMPANA:

Una sentencia judicial me ha obligado a ausentarme de Barcelona. Por ataques a un acaparador de trigo, a un encarecedor de pan, he sido condenado a siete años de destierro.

Este acaparador se consideró injuriado y se querelló contra mí porque le llamé ladrón. Yo le demostré que además de acaparador era contrabandista, matutero y usurero, es decir, le demostré que era ladrón cuatro veces.

A pesar de ello, a pesar de que los magistrados de la reaccionaria Audiencia de Huesca saben que tengo razón y que todo lo que dije y escribí de mi rival es cierto como las propias Sagradas Escrituras, han fallado contra mí.

De esto tienen la culpa los caciques mo-yistas. Don Miguel Moya es el cacique máximo y el señor de horca y cuchillo de la desventurada Huesca.

Don Miguel Moya decía, hace cuatro o cinco días, en *El Parlamentario*, que es francófilo. Pero en su feudo de la provincia de Huesca se está portando como el más desafortado soldán turco.

Don Miguel Moya alardea de liberal y a ratos se titula republicano. Pero en su emirato de la provincia de Huesca procede emperadorescamente y como el más desatentado absolutista.

Don Miguel Moya goza en Madrid fama de Mecenas literario y de protector de periodistas. No diremos que no haya protegido y favorecido a alguno. Pero esto será en Madrid. En Madrid cinco duros dados a tiempo a un hampón de la pluma. a un mi-

serable con talento, ahorran muchos disgustos. Hay en la corte muchos sinvergüenzas ingeniosos, muchos letrilleros quevedescos, a quienes conviene tapan la boca para que no descubran que ciertos maestros de periodistas tienen la cabeza más llena de viento que un acordeón y son más brutos que un calzador.

Repetimos que será a los periodistas de la Puerta del Sol a los que don Miguel Moya protege. Que lo que es a los periodistas aragoneses, que lo que es a los periodistas de su insula de Huesca no es mala la protección que nos ha dado. Que se lo pregunten a los redactores de *Talión*, todos los cuales fueron cazados como fieras. Que me lo pregunten a mí, que fui conducido por la policía desde Barcelona a Huesca y que acabo de ser desterrado de media España por la arbitrariedad y el rencor de la cuadrilla de presidiarios sueltos que Moya tiene de representantes en el Alto Aragón.

Esa canalla que capitanea y que desde Madrid dirige don Miguel Moya, Mecenas literario y protector de periodistas, son los que me persiguen sin descanso, los que me han hecho condenar y desterrar. No es la justicia española, no es la justicia de la nación la que me castiga, sino la justicia de Moya, la justicia de los caciques por mí combatidos y fustigados. La justicia de los negreros políticos, la justicia de todos los interesados en que Aragón y España vivan de espaldas a Europa y de cara al África.

V ahora, los que duenden de que don Miguel Moya es republicano, aquí tienen una prueba de su republicanism. Los que no crean que el presidente de la Asociación de la Prensa y gran señor de *El Liberal* no es protector de las letras y padre de los periodistas necesitados, reparando en mi condena pueden convencerse.

ANGEL SAMBLANCAT

Madrid.

La tombarella d'En Cambó

Aniversari

I

Fa un any que el senyor Cambó era un demagog d'empenta; tot era audàcia i braó, punys closos i sang bullenta. Parlava de rebelió, amb ganes de fer-la cruenta, per heure la redempció que un oligarca detenta. Tot era anar d'amagat, burlar tota autoritat o bé trencar-li el respecte. El cas es que aquell joguet va resultar-nos discret, va produir bon cop d'efecte.

II

Ara En Cambó té un seient al rotllo del ministeri, ara el regisme incipient de disbauxa i captiveri, ja no és com era, imprudent, ja no's troba leri-leri, ja pot viure eternament, ni que caigui l'hemisferi. Recordeu-la la Assemblea nyicris, bórts de tota idea, ilotes, panxa-contentes que amb un any escàs d'història se us en ha anat la memòria pels viarans més delinqüents.

A. COSTA I SENDRA

La llei contra l'espionatge (I)

Dimecres a la tarde va reunir el governador al seu despatx, als periodistes, per a dir-les-hi que fossin bons minyons, i que no' fessin enfadar, puix d'altra manera se veuria obligat a fer us de la llei aprovada, començant a nomenar-nos el *secuestro* de periodics, la censura, les mil pessetes de multa, en fi totes les *golosinas* que té aquesta llei pels pobres que tenim la desgràcia de haver de viure de la ploma.

Nosaltres vàrem tenir l'atreuiment (ja és

valor, oi?) de preguntar-li fins on podiem arribar amb les caricatures, per a no caure dintre les *urpes* d'aquell nou regalo de llei, contestant-nos que lo millor que podiem fer era suprimir-les en absolut. Insistirem encara, dient-li que si bé compreníem que pintar l'Hindenburg de carnicer podia ésser mal interpretat, no veiem cap mal en una caricatura d'En Foeh d'angelet. Després de dubtar un xic va dir-nos que tampoc ho considerava prudent perquè podien pendre-ho malament els de l'altre costat.

Aixís és que, davant d'aquestes manifestacions, ja ho saben nostres llegidors, per a LA CAMPANA la guerra és acabada.

La llàstima és que els queviures continuaran pujant, el germanòfils farà més espionatge i la neutralitat com fins ara a l'arbitri, no dels de dintre, sinó dels de fora.

SONATA XXX

GUERRA? Que hi ha guerra? Centrals? Que hi han centrals? Aliats? Què és això? No se res ni vui saber res d'Europa; si no vos sap mal, tampoc hi ha Europa. El Govern no ho vol? Doncs no n'hi ha. Ni Europa ni Amèrica, Que posin multes a En Cambó que malpensa de la estimació que d'algún temps aquí ens tenen els Estats Units del Nord de Amèrica. Lo que és a mi no me'n posaran pas cap per trencar el respecte degut a Guillém según, a Carles no se quants o a Mohamet tant se me'n dona.

Ens hem de quedar a caseta aquest estiu i parlar només que de Barcelona, de Catalunya i d'Espanya mentre el Govern ho permeti o no ens indiqui que no li agrada prou que ho fem. Mentres, aprofitem-nos. Va:

Els redactors de *«El Tiempo»* són uns porcs! Conformes? Molt bé, tots d'acord, no en parlem més.

Que bonica fou l'arribada dels pobres nens de París! Amb quant amor els rebé la nostra Barcelona! Aquesta vegada si que meresqué el nom de dolça. Que en portin més de criatures desvalgudes, encara hi ha lloc en nostres muntanyes, en nostres ciutats, platges i planes, lloc i portes badades i braços oberts que els esperen.

Les esquerres s'han retirat del Parlament. Jo no ho trobo mai bé això de retirar-se. Tenen força per a donar un cop de mà salvador, decisiu, que acabi amb tantes vergonyes d'una vegada? Si? Doncs ja no calia anar ni a les eleccions ni al Parlament els que sortiren triomfants. No? Doncs seguir allí, treballant, procurant corregir, mostrant al poble lo que hi ha de dolent, de venal, de podrit en l'obra dels Governes; ajudant an aquests si

per casualitat se'n empesquen una de bona. Ara, retirar-se per fer una moixiganga com la d'agost de l'any passat? Vaja homes, i encara l'any passat semblava que ho tenien mig bé i lo que és aquest... En fi ara hem dirien que sóc de la dreta i no m'agrada que em faltin.

Diumenge vaig anar a Montjuic, com que ja hi havia estat abans a veure les obres, no era cap novetat per a mi la gran carretera aquella, ni la pedrera dels muntanyans, ni les gloriets de sobre la «Font del Gat»; la novetat era aquella generació uns a peu i altres a cavall, uns menjant, altres bevent i uns tercers badant i prou que s'apoderaren de la muntanya i es passejaren per ella amunt i avall tractant-la amb tant respecte que no semblava que la trepitessin sinó que l'amoixaven o li fessin pessigolles.

I amb el dolç record encara de la visió dels fonaments d'aquesta Gran Fira mundial que s'instal·larà a Montjuic, quan pensavem que el Passeig Marítim seria un complement d'ella llegim estupefactes que don Palmacio Iglesias pensa demanar el *quorum* per a l'aprovació definitiva del projecte d'aquest darrer en el Senat. Què se l'hi ha trencat a n'aquest gastament de capellà? Vaja, home, no faci el ximple, dediqui's a provar si era Benet XII o Joan XV qui va fer la reforma del calendari. A mi em sembla que dient-se'n gregorià devia ésser cosa de Pius IX.

Lo que ha estat bonic ha sigut la surra, vui dir les surres que el rabiós diputat provincial, president de la Mancomunitat i rabiós arquitecte senyor Puig i Cadafalc ha donat a Mossèn Alcover, prebere mallorquí. El senyor Unamuno després de llegir un llibre d'aquest senyor, on explica un viatge a Alemanya no's cansava de dir que el senyor sacerdot, amb els deguts respectes era la bèstia més faulosa amb que s'havia topat en sa vida. En aquest llibre és on hi ha aquella ingènua i cèlebre confessió que li provoca la contemplació (no la lectura) de les obres de Luter.

I nosaltres que ens pensavem que era un imbècil...

Sembla mentida que els radicals se deixin enredar d'aquesta manera o que s'agafin els dits de tant deplorable modo.

Ha mort don Eusebi Güell. Es una mort que hem sap greu de veres; era uns dels pocs rics que sabia ésser-ho, estimava als treballadors, encoratjava als artistes, era un enamorat de Barcelona i Catalunya. Només li sobrava el títol de comte.

En fi, bevem i anem-se'n.

MORITZ III

Diàleg entre un candidat i un elector:
—No'm recordeu?... Sí, home!... Sóc el vostre ex diputat!...
—Ah, caram!... Me ballava pel cap... Però com que ha fet *tants canvis* d'ençà que li vareig donar el vot!...

Notes de fóra

Sabadell.—La nostra *gente bien* son uns moralistes *cara-de-bonyis*. No varen parar fins que varen fer tancar l'«Eden Salon» music-hall que funcionava en nostre teatre Principal, de on son accionistes la nostra gent adinerada.

Invocaren l'art, el record d'afamats artistes que havian honrat el teatre, i, el dashauci no's feu esperar.

Cercaren un empresari, se feren reformes, i, d'aquests protectors i accionistes tot d'una peça, no se n'hi acostà cap, malgrat havent-hi bons quadres de companyies.

Potser tenia raó «L'Estevet», desaparegut diari humorístic local, que deia, si en els music-halls de la capital s'hi gastaven els beneficis que a Sabadell havia reportat la guerra, fabricant nit i dia mantes.

Es molt pràctic donar gust a les senyores de casa fent tancar un music-hall, i, que, altres senyores facin negoci i donguin gust en aquests *mantes* de comerciants!

LA LABOR DEL PARLAMENT

Per mostra, basta un botó

—Senyor President: he dit que desitjava enraonà.
—Sa senyoria ho farà quan li toqui.

—Es que el partit no vol deixà abandonada la qüestió de...

—No pot-se.
—Doncs vull parlar i parlaré.
—Doncs parli d'una vegadal...

—Senyors: Quan Déu creà el trò, i les tempestats, i els vents i organitzà els elements...

—Aii... Que serà llarg això!...
—Protesto amb tota energia de l'interrupció importuna! Aquí som a la tribuna i no a la pescateria...
Deia, doncs que aquell que's pensi que en aquesta època crítica es pot jogà amb la política, s'erra.

—Ben xafat!
—Silenci!...

—El poble té fe sincera i, amb els exemples que veu, s'anima i espera i creu, però, per què creu i espera? Perquè està en la convicció de que arribarà el moment en que l'home...

El President:

—Se sospèn la discussió.
—Però si tot just començo. i porto aquí embotellat un discurs molt meditat i molt hermós...

—Ja m'ho penso, doncs conec bé ses dots clàssiques, però, reglament en mà, devem per força tornà a lo de les sals potàssiques.
—No senyò!... Això no ho tolero!
Vaia un tupè!... Ni En Sagasta!... Estic en el meu dret.

—Basta!
Ordre!

—Que baile!
—Embustero!
—Però a què vé aquest trabsals?
—Aquí no es respecta res!
—¿No saben tots l'interès que té el país en les sals?
—No!... Això el que és, una maniobra del Govern, senyor sofista!...
—Criatura!

—Obscurantista!
—Vostè em falta!...
—Vostè em sobra!...

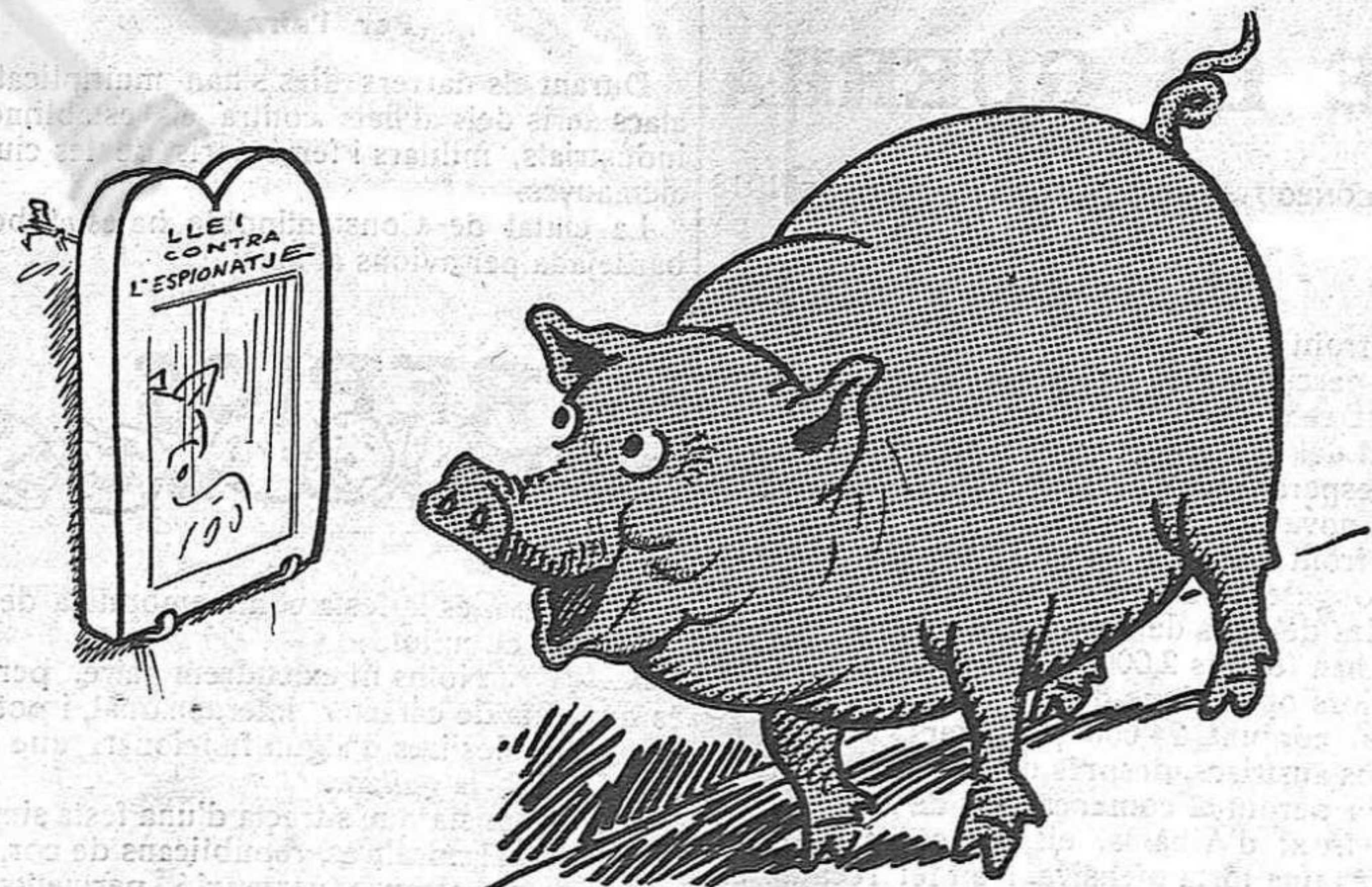
—Senyors, si la discussió es trenca per la meitat, ¿com queda la llibertat?
¿l com la Constitució?...
—Molt ben dit!

—Visca Espartero!...
—Sobre la llei no s'hi passa.
—Entre el dret i la potassa, lo primero es lo primero.
—Senyors diputats, cordural!...
—La cordura està abolida!...
—Justa la fusta!
—Es mentida!

—Silenci!...
—Un vot de censura!...

I va seguint la sessió, i augmenta l'efervescència i es desboca l'eloqüència, saltant sense aturadó,

Bonà vida

—Tan gras que estaval... i té, encara em volen engreixar més!

i els crits ofeguen la veu de l'oposició iracunda...

Més la carn, per xò, no abunda ni el pa baixa gens de preu.

C. GUMÀ

EL CLERO

I havia una pobre viuda, a la qual el difunt no li deixà més que una caseta (quasi barraca) un passament molt magre, un bordegàs i un gat negre.

La pobre dona, després de plorar al difunt, visqué treballant una miqueta per altri i conseguint així que lo que els hi haviem deixat arribés per a ella, el noi i el gat. El bordegàs era la seva preocupació, ja tenia set anys i la bona mare no sabia quina carrera o quin ofici donar-li. Consultà amb el senyor rector i aquest li aconsellà que el menés cap al camí de l'església. Per sa part ell, el rector, el pendria d'escolà i li començaria a ensenyar les beceroles del llatí.

I així se feu. En Tomaset des de aquell dia tingué per joguines, altars de fusta, caselles de llustrina i custòdies i candeleros de plom i per ofici endegar altars de veres, endreçar caselles de seda i or i fregar càlzers de plata i candeleros de llautó. Quan feia broma deia missa ell, quan anava de serio ajudava a dir-la.

Els seus companys cantaven:

Jo te l'encendré
El fio, tio fresco...

O bé:

Apotecari brut
panxa de granota...

I ell esperant la lliçó del rector contestava:

bo, bis, bit,
bimus, bitis, bunt.

Els petits se fan grans i En Joanet arribà a l'edat d'entrar al seminari, li feren el farcell i després de despedir-se de sa mare, del rector i de tota la coneixença se'n anà a ciutat a estudiar totes les teologies i filosofies hagués i per haver.

La pobre viuda restà sola a la caseta, acompanyada per un gat negre fill del que hereda a la mort del plorat espòs. Aquest gat li serví molt de consol. Joganer, atrevit, lladre, murri, magre, recordava a la mare constantment el fill estimat. Semblava talment el retrato d'En Tomàs. Cada vegada que la bona dona veia al estudiant per prebère, més semblances li trobava amb el gat que tenia al davant a totes hores.

En Tomàs acabà la carrera, el feren rector d'un poble de mala mort, lluny cap a dalt de muntanya, però on per pocs diners se menjava molt i sà, la feina no apretava, Mossèn Tomàs s'engreixà. Quan vingué a abraçar a la velleta de sa mare aquesta quasi no el coneixia. Partí i al volguer recordar-lo mirant al gat tingué una desil·lusió. Ara no es semblaven gens. L'un tan gras, l'altre tan magre; l'un tan reposat, l'altre fet un cap verd i donant escàndols amb totes les gates...

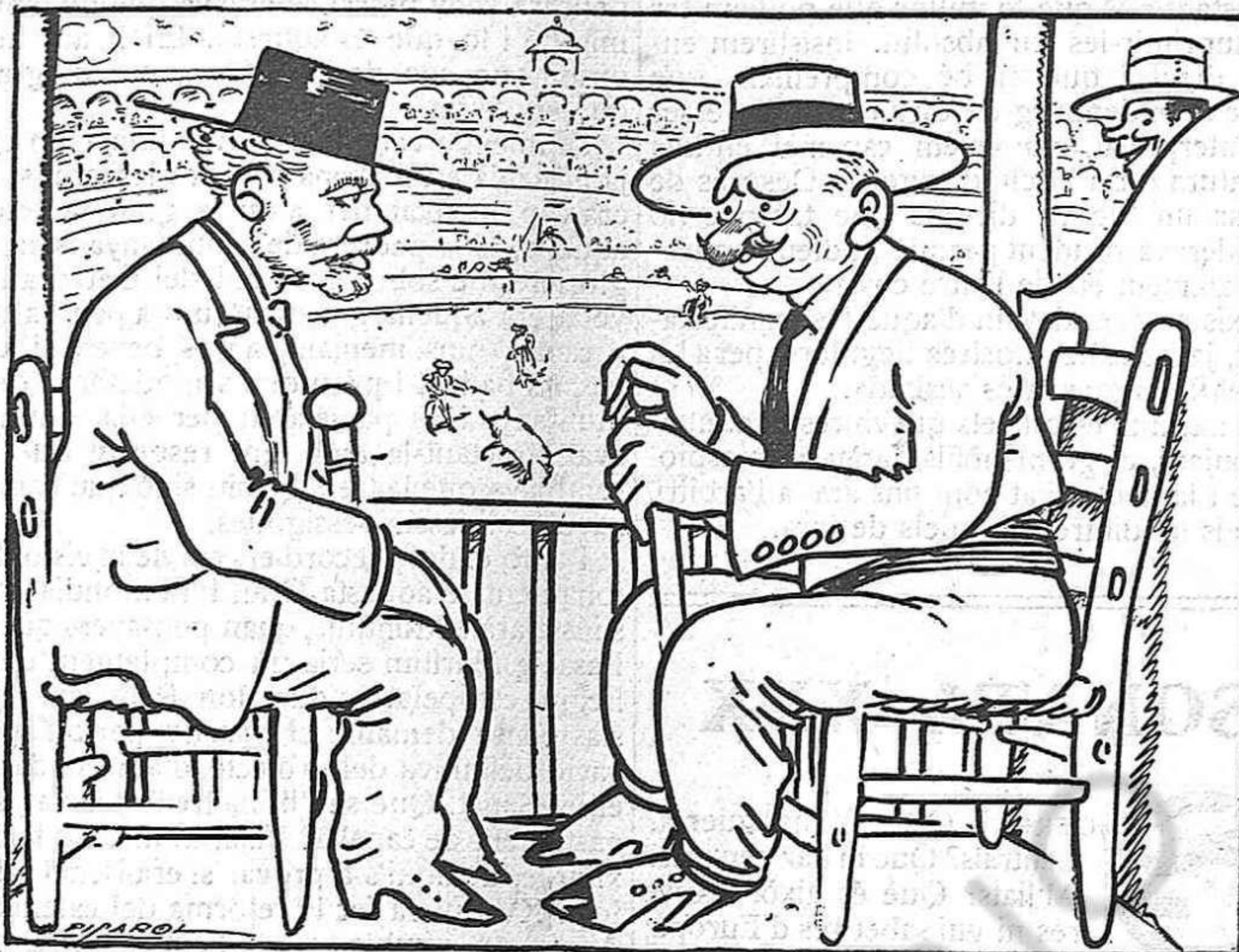
Ella, que sí? va i el fa capar. Primer estava trist, pobre mix, però després s'hi acostumà, començà a engreixar-se, a ésser manso i aviat semblà un porc.

La vella tingué la satisfacció de sentir a una veïna:

—Quin goig fa aquestgat, sembla un rector. Ja tornava a tenir l'imatge del noi a casa i peixava a la bestiola tal com una mare a un fill.

El ministre i el governador

—Jo soc així: les necessitats de un poble vaig a estudiar-les en el mateix poble.

—Olé ya!... Zí zenyó!

La sorpresa de don Antón

—Maliatsiga!... que fins els calendaris intentin trencar-nos la neutralitat!...

DE LA GUERRA

FETS CONEGUTS DEL 5 DE AL 11 JULIOL DE 1918

Per terra

Al front occidental, han continuat els forts atacs parcials dels aliats, els quals han guanyat terreny en diverses bandes, especialment al sud del Aisne, fent uns 3,000 presoners més. Es d'esperar que no trigarà gaires dies a esclatar la nova ofensiva alemanya que s'espera.

Al front italià, han estat desallotjats els austro-hongaresos del delta del Piave, que ocupaven des del mes de novembre passat. Els italians han fet uns 2,000 presoners més. En les anteriors operacions de la batalla del Piave van fer en conjunt 24,000 presoners, prenent 65 canons austriacs, després de recuperar els que havien perdut al començament de l'ofensiva.

Al front d'Albània, els franco-italians han emprès una forta ofensiva. Han fet recular els austriacs, s'han apoderat d'importantes posicions i han fet fins ara uns 1,500 presoners.

Per mar

Un submarí anglès ha estat atacat al mar del Nord per un hidroavió alemany, que li ha causat algunes baixes a la tripulació i li ha produït lleugeres averies. El submarí ha tornat a port.

Per l'aire

Durant els darrers dies s'han multiplicat els atacs aeris dels aliats contra els establiments industrials, militars i ferroviaris de les ciutats alemanyes.

La ciutat de Constantinoble ha estat bombardejada per avions aliats.

DEMA és la festa commemorativa del 14 de juliol.

No'ns hi estendrem gaire, perquè és una data de caràcter internacional, i pot-ser provocaria les iras d'algun funcionari que podria fer-nos la guitza.

Però, com sia que's tracta d'una festa simbòlica a la qual nosaltres, republicans de cor, hem prestat sempre veneració, permeti-se'ns que donguem el crit:

Visca el 14 de juliol!
I... que se repita.

Altra vegada els estúpids governs atentant contra els idiomes regionals.

Ara, el nostre Govern d'altura intenta reformar les lleis d'administració de justícia en el

sentit de proscriure per complert tota llengua que no sigui la castellana.

I En Cambó?... Què hi diu a tot això el ministre de Foment, leader regionalista?

Encara no dimiteix?

Fins aquests sacrificis exigeix la salvació de la monarquia?

Diputats i senadors de les esquerres s'han posat d'acord per a una intensa campanya contra el Govern. Olé!

Tornem, doncs, als dies del any passat precursors de bullícia.

En els mitings ne sentirem de crespes; en els diaris ne llegirem de grosses...

I el Govern seguirà fent-ne de groixudes; groixudes com la pell de la cara de qui jo sé.

Molts s'extranyen de que En Romanones, tant lliberal, hagi votat com un home lo odiosa llei sobre l'espionatge.

Nosaltres ho trobem molt natural.

L'il·lustre coixet ha sigut sempre lliberal; però abans que lliberal... el més frescales dels nostres polítics.

En el Parlament hol·landès ha debutat una diputada.

Ara va bé!

No més els faltaria això als nostres governants del banc blau: unes quantes senyores entre els incondicionals de la majoria.

Encara que per a diputades molts dels consellers de guix ja serveixen. No més cal que els posin faldilles.

De veraneyo.

Bueno: ja tenim la família a Santander i a San Sebastian. Si per alguna cosa som bons i els podem ésser útils (que ho dubto) ja ho sabem: «Playa del Sardinero»... No més han de fer que preguntar, que tot-hom ens coneix. Allà, vinga bon peix i refrescar-nos... i mal-de-cap cap. Manin i disposin.

Arribà a Barcelona la primera tanda de nois parisencs destinats a les «Cases Clares».

Durant la seva curta estada a la nostra ciutat, han sigut festejats per tot-hom.

Per tot-hom menys per les males animetes germanòfiles de *El Mal Tiempo*, que s'atreveren a insultar-los... els valents!

I encara es vén, aqueix diari?

Més ben dit: encara hi ha qui el compra?

Anem a dir que *todos son unos*, els que el compren i els que el vénen.

De tant en tant els moros de Tànger tornen a recordar-se de la gran amistat que els lliga amb els pacos d'Espanya i, per a demostrar-la, els engeguen uns quants trets...

Res, moros, ferits... i fins a un altre dia.

Es veu que els moros també busquen ascens, que fan tants mèrits.

Ha abandonat el món dels vius Mohamet V, soldà de Turquia.

De resultes d'aquesta defunció portaran dol moltes famílies de Constantinoble.

Dispensin si no'ns allarguem més amb notícies i comentaris.

Comuniquen de Oviedo que s'han declarat en vaga molts obrers de les mines hulleres.

Això es presenta com ara fa un any...

I lo de la *hulla* sempre porta olla.

Llegeixo:

«Pronto, muy pronto va a inaugurarse un submarino en Madrid.»

En el Manzanares?

Quasi, quasi. En l'estany del «Retiro». Un submarí de fira.

De fira?... De segur que anirà bé.

En Cambó ha fet un memorable discurs als comerciants de Madrid.

Entre altres coses, digué que tem per la sort d'Espanya a causa de l'invasió nord-americana a Europa.

No hi sabem veure el temor.

Efecte de les reformes.

Llegiu la premsa d'aquests dies i lo que priva en ella són les llistes dedicades als ascensos militars.

Tot s'apuja!

Tot s'apuja, fins les estrelles.

Estem en temps de renovació i En Lerroux—a tall de dictador republicà, com sempre—ha volgut renovar l'organització del seu partit.

I d'un cop de ploma ha desituit a la gent dels casinets.

Això va bé!...

Foc nou, i que no sigui foc d'encenalls, sinó foguera patriòtica.

Ja tenim aprovada la llei contra l'espionatge; que és tant com dir que ja els espies podran fer de les seves amb tota llibertat.

Amén!...

I com més aviat ens arribi la desfeta, més aviat un o altre es cuidarà de refer-nos.